

Primljeno/Submitted: 10.3.2024.
Prihvaćeno/Accepted: 15.4.2024.

Pregledni rad
Review paper

JEL Classification: G00

**UTICAJ REVIZIJE NA POUZDANOST
FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA PREDUZEĆA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

**THE IMPACT OF AUDITING ON THE RELIABILITY OF
FINANCIAL REPORTING OF COMPANIES IN THE FEDERATION
OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

Semina Škandro*
Rašid Topoljak**

SAŽETAK

Poslovni subjekti konstantno provode revizije, kontrole, usklađivanja, pregledanja, analiza i radi otkrivanja i otklanjanja grešaka. Osnovna funkcija revizije finansijskih izvještaja je dati razumno uvjerenje korisnicima finansijskih izvještaja da u revidiranim finansijskim izvještajima nema značajnih grešaka i propusta. Revizija finansijskih izvještaja je u posljednje vrijeme doživjela veliku ekspanziju, a naročito nakon velikih kriza koje su se događale u svijetu. Revizija finansijskih izvještaja od strane nezavisnog stručnjaka, potreba je u uslovima nesigurne tržišne situacije, kako za vlasnike kapitala poslovnog subjekta, tako i za njihove poslovne partnere, državne institucije, banke i dr., budući da je računovodstveno izvještavanje podložno subjektivnim procjenama i fleksibilnosti u izvještavanju. Učestale promjene zakona, standarda, pravilnika i trendova, te potrebe za njihovim kontinuiranim praćenjem su imperativ za kvalitetu obavljenju reviziju. Visok nivo pouzdanosti finansijskih izvještaja povećava stepen povjerenja korisnika u finansijske izvještaje na osnovu kojih donose poslovne odluke. Svrha istraživanja u ovom radu je na osnovu teorijskog i empirijskog istraživanja utvrditi uticaj revizije finansijskih izvještaja na pouzdanost finansijskih izvještaja preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine, te stav i mišljenje ovlaštenih revizora i poslovnih subjekata o pouzdanosti finansijskih izvještaja.

Ključne riječi: eksterna revizija, finansijski izvještaji, pouzdanost

* Vanredni profesor, Sveučilište/Univerzitet „Vitez“, Fakultet poslovne ekonomije, email: semina.skandro@gmail.com

** Ba ekonomije, Divan doo Vitez, računovođa

ABSTRACT

Business entities constantly conduct audits, controls, adjustments, reviews, analyzes and for the purpose of detecting and eliminating errors. The primary function of an audit of financial statements is to provide reasonable assurance to the users of the financial statements that the audited financial statements are free of material errors and omissions. Auditing of financial reports has recently experienced a great expansion, especially after the major crises that occurred in the world. Revision of financial statements by an independent expert is necessary in conditions of an uncertain market situation, both for the capital owners of the business entity and for their business partners, state institutions, banks, etc., since accounting reporting is subject to subjective assessments and flexibility in reporting. Frequent changes in laws, standards, regulations and trends, as well as the need for their continuous monitoring, are imperative for a quality audit. A high level of reliability of financial reports increases the degree of trust of users in financial reports on the basis of which they make business decisions. The purpose of the research in this paper is to determine, based on theoretical and empirical research, the impact of auditing financial statements on the reliability of financial statements of companies in the Federation of Bosnia and Herzegovina, as well as the position and opinion of authorized auditors and business entities on the reliability of financial statements.

Keywords: external audit, financial statements, reliability

UVOD

Razvoj tržišta i njegova globalizacija zahtjeva od privrednika dobre, pravovremene i ispravne poslovne odluke. Kvalitetne poslovne odluke moguće je donijeti tek nakon pribavljanja kvalitetnih informacija i analiza stanja i rezultata poslovanja sadržanih u finansijskim izvještajima. Da bi informacije u finansijskim izvještajima bile upotrebljive, one moraju biti kvalitetne i pouzdane, što znači da moraju biti relevantne, dokazive, objektivne i realne. Finansijski izvještaji imaju zadatak da informišu zainteresovane korisnike o finansijskom položaju, uspješnosti poslovanja i novčanim tokovima preduzeća. To informisanje korisnika podrazumijeva pružanja relevantnih i pouzdanih informacija.

Revizija finansijskih izvještaja u savremenom svijetu postala je nezaobilazan faktor poslovanja. Pouzdanost finansijskih izvještaja podrazumijeva da u finansijskim izvještajima nema stanja ili rezultata poslovanja koji ne odgovaraju stvarnom stanju i rezultatima poslovanja, mjereno primjenjivim zakonskim okvirima i računovodstvenim standardima, a bez neosnovanih izjava stanja i rezultata poslovanja. Kvalitet i pouzdanost finansijskih izvještaja osigurava se revizijom. Revizija je postupak provjere i ocjene finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja obveznika revizije, te podataka i metoda koje se primjenjuju pri sastavljanju finansijskih izvještaja na temelju kojih se daje stručno i nezavisno mišljenje o istinitosti i objektivnosti finansijskog stanja, rezultata poslovanja i novčanih tokova (Vukoje, 2018).

Revizija je sistemski i planirani proces koju obavljaju nezavisna stručna lica tako da prikupljaju i procjenjuju dokaze vezane uz izjave o privrednim aktivnostima i događajima, radi utvrđivanja stepena podudarnosti između tih izjava i utvrđenih kriterija, kao i predstavljanje tih rezultata zainteresovanim korisnicima kroz pisani izvještaj o obavljenoj reviziji u kojem se

nalazi revizorsko mišljenje (Messier, 1997). Jedan od najznačajnijih pokazatelja uspješnog poslovanja preduzeća odnosi se na pouzdanost i objektivnost finansijskih izvještaja. Revizija osnovnih finansijskih izvještaja poslovnih subjekata jako je složen, slojevit i kompleksan proces koji zahtjeva stručnost, profesionalnost i etičnost lica koja vrše reviziju, pa se njenom realizacijom ne može pristupiti rutinski i površno. Sam proces revizije zavisit će od primjene Međunarodnih revizijskih standarda, prije svega, o metodologiji revizije koju primjenjuje određeno revizorsko društvo. Revizijski standardi pružaju određeni pravac u kojem se treba ići, ali ne i gotova rješenja za provedbu revizije.

Postupak revizije finansijskih izvještaja ide u šest faza: (Škandro, 2020)

- Predrevizijske radnje-prihvatanje klijenta;
- Planiranje revizije;
- Razmatranje internih kontrola;
- Provođenje dokaznih testova;
- Dovršenje revizije;
- Oblikovanje i izdavanje revizorskog izvještaja.

1. METODOLOGIJA EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA

Svrha i cilj istraživanja u ovom radu je istražiti uticaj eksterne revizije na pouzdanost finansijskih izvještaja preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine. Na osnovu svrhe i cilja istraživanja postavljena je hipoteza koja glasi: *Revizija finansijskih izvještaja ima ključnu ulogu u potvrdi fer i istinitosti finansijskih izvještaja, odnosno potvrdi da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, te da izvještaj eksterne revizije utiče na donošenje poslovnih odluka od strane internih i eksternih stakholdera.* U svrhu samog istraživanja, primijenjena je metodologija prikupljanja i statističke obrade podataka. Ciljna grupa ispitanika bili su poslovni subjekti, tj. menadžment preduzeća i vlasnici. Istraživanje je urađeno na osnovu anonimnog anketnog upitnika, a da bi se dobili potrebni odgovori korištena je metoda slanja anketnog upitnika putem on-line na javno dostupne e-mail adrese ispitanika.

2. ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA

Analiza istraživanja urađena je na osnovu rezultata dobivenih iz on-line anketnog upitnika. Empirijsko istraživanje je provedeno u periodu od 20.09.2023 godine do 20.10.2023 godine. Anketni upitnik upućen je poslovnim subjektima, menadžerima preduzeća, odnosno vlasnicima, ovlaštenim zastupnicima sa ukupno 16 pitanja na koja su odgovorali. Istraživanje provedeno putem anketnog upitnika upućen poslovnim subjektima temeljeno je na uzorku od 110 ispitanika od kojih je odgovorilo 90 ispitanika što predstavlja 82% od ukupnog broja ispitanika.

Tabela 1. Anketni upitnik za poslovne subjekte

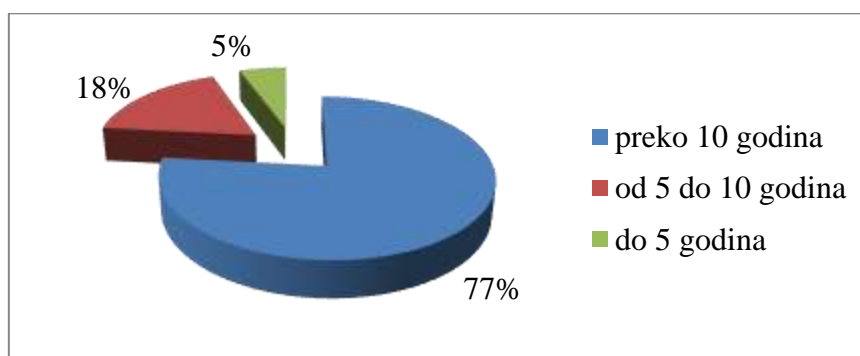
R.b.	OPIS	Broj ispitanika	%
1.	Broj ispitanika koji su odgovorili	90	82%
2.	Broj ispitanika koji nisu odgovorili	20	18%
UKUPNO:		110	100%

Izvor: izračun autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Koliko godina poslovnog iskustva posjedujete?

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo zaključiti da 77% ispitanika ima preko 10 godina poslovnog iskustva, a što je jako dobro za ovo istraživanje, jer sami ispitanici s više iskustva imaju i veće znanje u oblasti poslovanja, što predstavlja dobru osnovu za objektivno istraživanje. Od 5 do 10 godina poslovnog iskustva ima 18% ispitanika, a preostali 5% ispitanika ima poslovnog iskustvo do 5 godina.

Grafikon 1. Poslovno iskustvo ispitanika

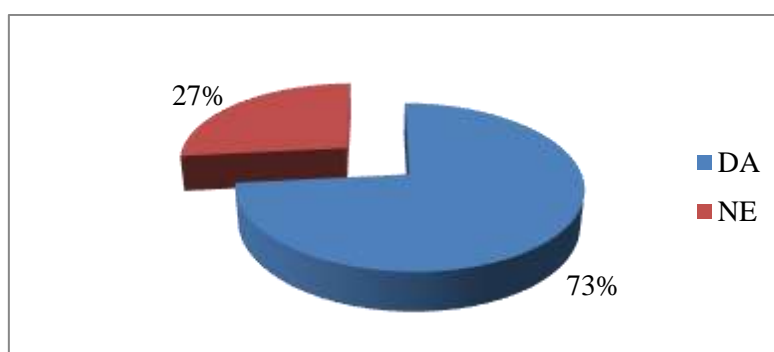

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da li kod donošenja poslovnih odluka uzimate u obzir informacije iz revizorskih izvještaja

Na osnovu dobivenih odgovora na ovo pitanje možemo konstatovati da poslovni subjekti pri donošenju poslovnih odluka uzimaju, odnosno oslanjaju se na informacije koje su dobili iz revizije finansijskih izvještaja urađene od strane eksternih revizora, 73% ispitanika odgovorilo je da uzimaju u obzir informacije dobivene od eksternih revizora, dok 27% ispitanika odgovorilo je da ne uzimaju informacije dobivene od eksternih revizora.

Grafikon 2. Korištenje informacija iz revizorskog izvještaja kod donošenja poslovnih odluka

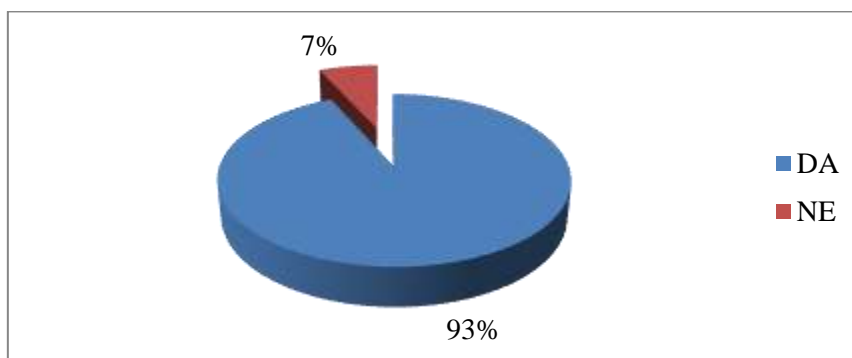

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da li izvještaji eksternih revizora utiču na donošenje kvalitetnih poslovnih odluka

Na osnovu dobivenih odgovora na ovo pitanje možemo reći da izvještaj eksternih revizora utiče na donošenje kvalitetnih poslovnih odluka. 93% ispitanika odgovorilo je da izvještaji eksternih revizora može uticati na donošenje poslovnih odluka, dok 7% ispitanika odgovorilo je da taj izvještaj nema uticaja na donošenje poslovnih odluka.

Grafikon 3. Uticaj eksterne revizije na donošenje poslovnih odluka.

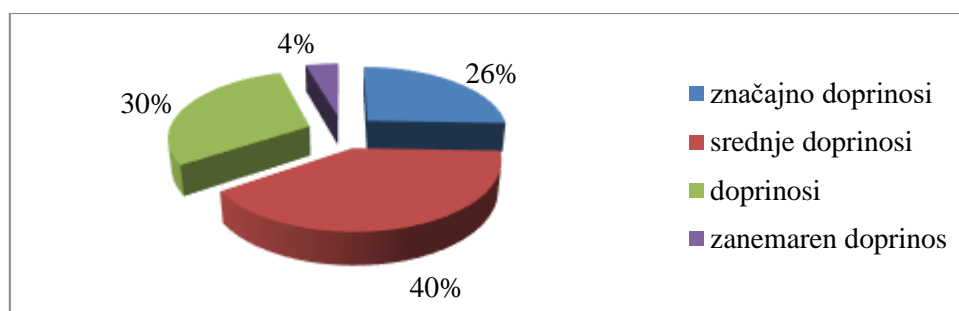

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da li revidirani finansijski izvještaji imaju značajan doprinos u povećanju stepena povjerenja korisnika u finansijske izvještaje

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da revidirani finansijski izvještaji doprinose povećanju stepena povjerenja korisnika u finansijske izvještaje. Naime, 40% ispitanika smatra da srednje doprinosi povećanju, 30% ispitanika smatra da doprinosi povećanju, 26% ispitanika smatra značajno doprinosi povećanju i 4% ispitanika smatra da ima zanemaren doprinos u povećanju.

Grafikon 4. Doprinos revizije povjerenju korisnika u finansijske izvještaje.

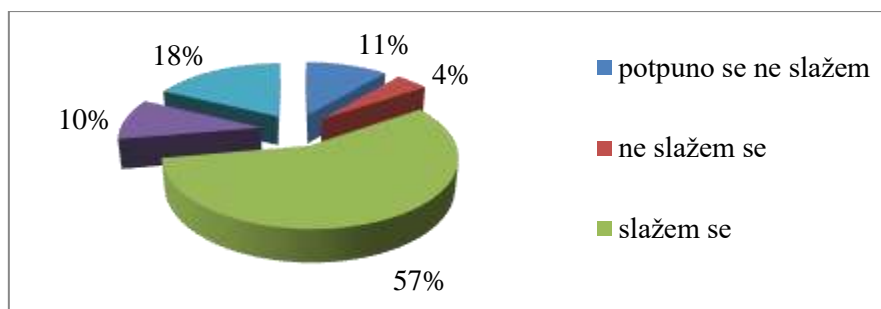
Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Revizija finansijskih izvještaja ima ključnu ulogu u potvrdi fer i istinitosti finansijskih izvještaja, odnosno da isti ne sadrže materijalno značajne greške i nepravilnosti

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da se većina ispitanika slaže s ovom tvrdnjom, 57% ispitanika odgovorilo je da se slaže s ovom tvrdnjom, 18% ispitanika odgovorilo je i slaže se i ne slaže se s ovom tvrdnjom, 11% ispitanika odgovorilo je da se

potpuno ne slaže s ovom tvrdnjom, 10% ispitanika odgovorilo je potpuno se slaže s ovom tvrdnjom i 4% ispitanika odgovorilo je ne slaže se s ovom tvrdnjom.

Grafikon 5. Uloga revizije u potvrđivanju kvalitete finansijskih izvještaja

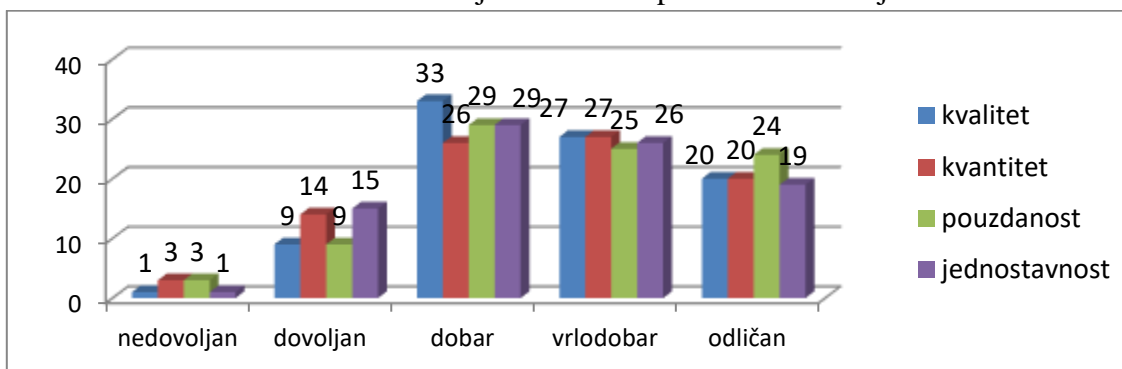

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Kako bi ste ocijenili kvalitet rada revizije finansijskih izvještaja

Na osnovu odgovora na ovo pitanje ispitanici dali sljedeće ocjene; za kvalitet ocjenu dobar dalo 33 ispitanika, za ocjenu vrlo dobar 27 ispitanika, za ocjenu odličan 20 ispitanika, za ocjenu dovoljan 9 ispitanika i za ocjenu nedovoljan 1 ispitanik; za kvantitet ocjenu vrlo dobar dalo 27 ispitanika, za ocjenu dobar dalo 26 ispitanika, za ocjenu odličan dalo 20 ispitanika, za ocjenu dovoljan 14 ispitanika i za nedovoljan 3 ispitanika; za pouzdanost ocjenu dobar dalo 29 ispitanika, za ocjenu vrlo dobar dalo 25 ispitanika, za ocjenu odličan dalo 24 ispitanika, za ocjenu dovoljan dalo 9 ispitanika i za ocjenu nedovoljan 3 ispitanika; za jednostavnost ocjenu dobar dalo 29 ispitanika, za ocjenu vrlo dobar 26 ispitanika, za ocjenu odličan 19 ispitanika, za ocjenu dovoljan 15 ispitanika, za ocjenu nedovoljan 1 ispitanik.

Grafikon 6. Ocjena rezultata provedene revizije

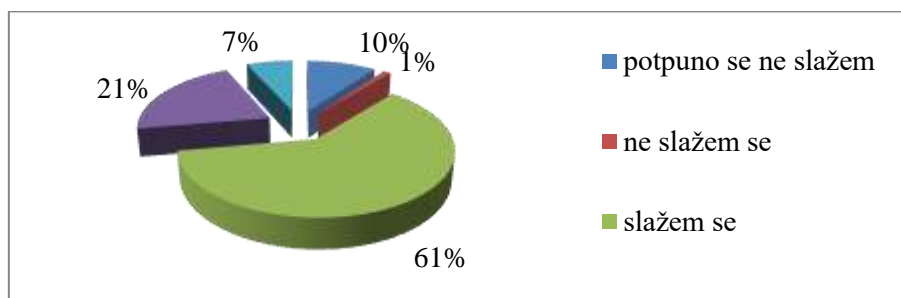

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da bi izvještaji eksterne revizije bili pouzdani, potrebno je da postoji efikasan sistem nadzora i kvalitet rada revizorskog tima

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da se ispitanici slažu s ovom tvrdnjom, 61% ispitanika slaže se s ovom tvrdnjom, 21% ispitanika potpuno se slaže s ovom tvrdnjom, 10% ispitanika potpuno se ne slaže s ovom tvrdnjom, 7% ispitanika i slaže se i ne slaže se s ovom tvrdnjom, dok 1% ispitanika ne slaže se s ovom tvrdnjom

Grafikon 7. Kvalitetnija i pouzdanija revizija temelj pozdanosti izvještaja

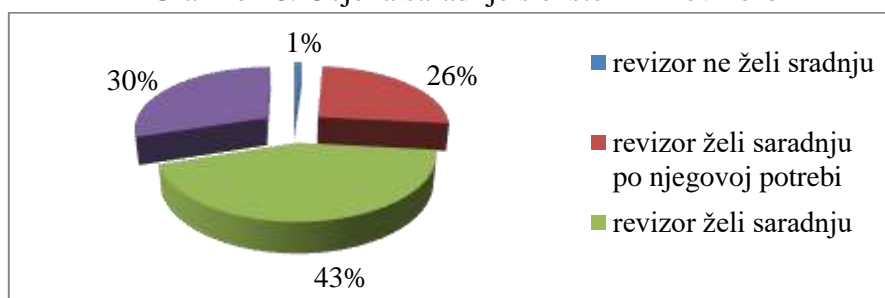

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Kako bi ste ocjenili saradnju sa eksternim revizorom

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da revizori žele i saradnju sa menadžmentom privrednog društva, odnosno, 43% ispitanika je odgovorilo da revizori žele saradnju, 30% ispitanika je odgovorilo da revizor aktivno saraduje, 26% ispitanika je odgovorilo da revizor želi saradnju po njegovoj potrebi i 1% ispitanika je odgovorilo da revizor ne želi saradnju.

Grafikon 8. Ocjena saradnje s eksternim revizorom

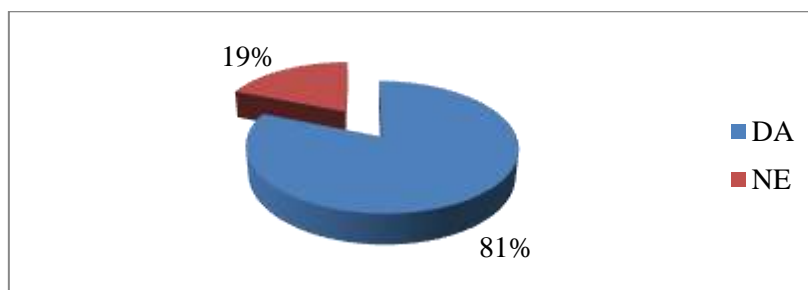

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da i se slažete sa tvrdnjom da su poslovni subjekti ključni faktor u procesu kreiranja pouzdanih informacija prezentiranih u finansijskim izvještajima, te u održavanju ažurnog i ispravnog računovodstvenog sistema

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da su poslovni subjekti ključni faktor u procesu kreiranja pouzdanih informacija prezentiranih u finansijskim izvještajima, te održavanju ažurnog i ispravnog računovodstvenog sistema, jer 81% ispitanika smatra da su oni ključni faktor, dok 19% ispitanika smatra da oni nisu taj ključni faktor.

Grafikon 9. Poslovni subjekti kao ključni faktor pouzdanosti finansijskog izvještavanja

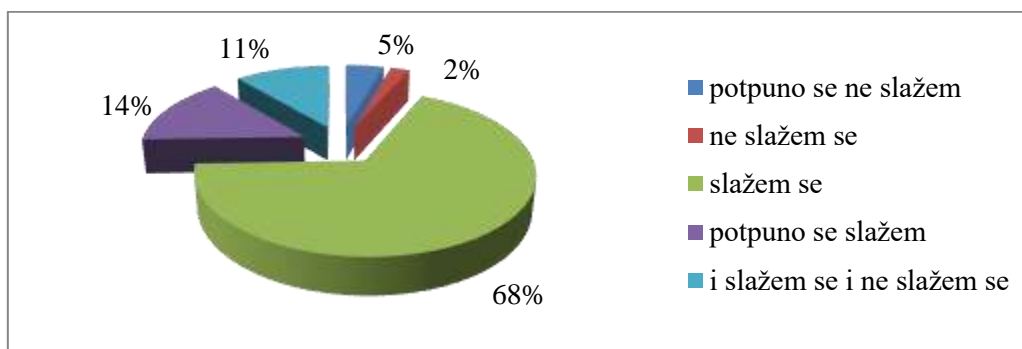

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da li se slažete sa tvrdnjom da je nezavisnosti i objektivnosti najvažnija kod izražavanju mišljenja o pouzdanosti finansijskih izvještaja

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da se poslovi subjekti slažu s tvrdnjom da su nezavisnosti i objektivnosti najvažniji kod izražavanju mišljenja o pouzdanosti finansijskih izvještaja, 68% ispitanika slaže se s ovom tvrdnjom, 14% ispitanika potpuno se slaže s ovom tvrdnjom, 11% ispitanika i slaže se i ne slaže se s ovom tvrdnjom, 5% ispitanika potpuno se ne slaže s ovom tvrdnjom i 2% ispitanika ne slaže se s ovom tvrdnjom.

Grafikon 10 Značaj neovisnosti i objektivnosti kod revidiranja finansijskih izvještaja

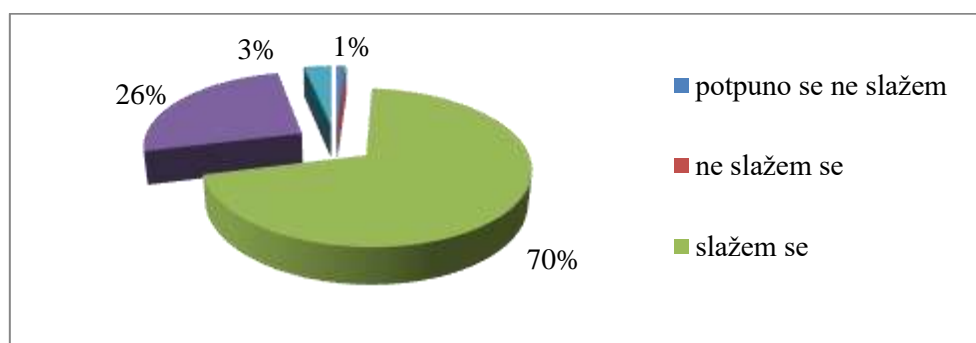

Izvor: Izrada na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Poštivanje zakona, pravila, MRS/MSFI ima pozitivan uticaj na fer, istinitost i pouzdanost finansijskih izvještaja

Na osnovu odgovora na ovo pitanje, možemo reći da se ispitanici slažu s tvrdnjom da poštivanje zakona, pravila, MRS/MSFI ima pozitivan uticaj na fer, istinitost i pouzdanost finansijskih izvještaja, tako što se 70% ispitanika slaže se s ovom tvrdnjom, 26% ispitanika potpuno se slaže s ovom tvrdnjom, 3% ispitanika i slaže se i ne slaže se s ovom tvrdnjom i 1% ispitanika potpuno se ne slaže s ovom tvrdnjom.

Grafikon 11. Poštivanja pravila MRS/MSFI na fer, istinitost i pouzdanost finansijskih izvještaja

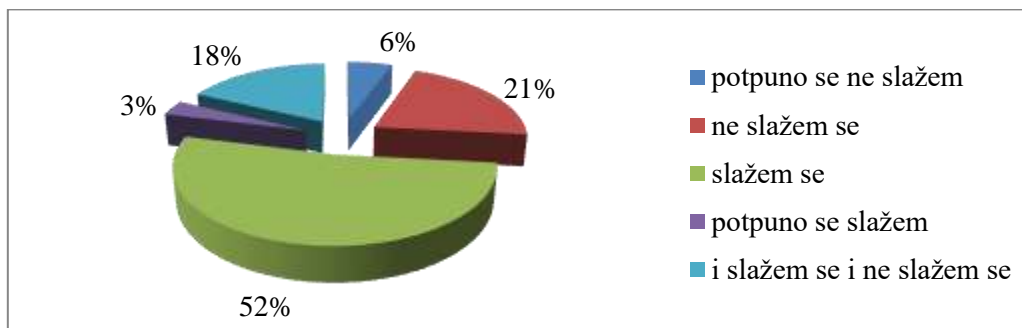
Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Slažete li se da su finansijski izvještaji koji su bili predmet revizije oslobođeni grešaka i pristrasnosti.

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da se ispitanici slažu s tvrdnjom da su pouzdani finansijski izvještaji dobiveni revizijom oslobođeni grešaka i pristrasnosti, te da

se na njih mogu osloniti, tako 52% ispitanika se slaže s ovom tvrdnjom, 21% ispitanika ne slaže se s ovom tvrdnjom, 18% ispitanika i slaže se i ne slaže se s ovom tvrdnjom, 6% ispitanika potpuno se ne slaže s ovom tvrdnjom, i 3% ispitanika ne slaže se s ovom tvrdnjom.

Grafikon 12. Revidirani finansijski izvještaji oslobođeni grešaka i pristrasnosti.

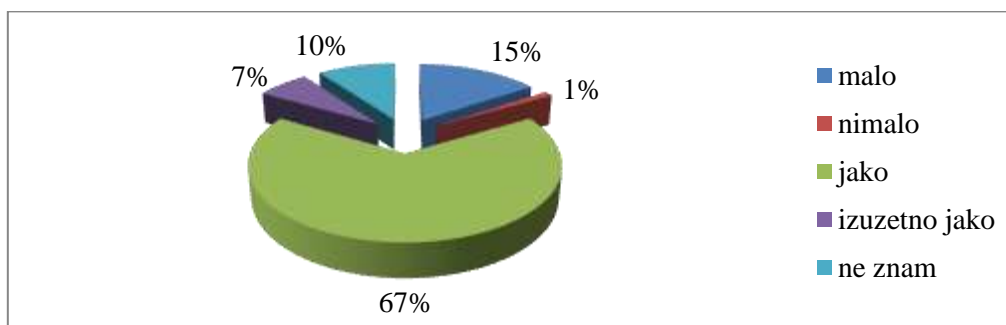

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da li revizija finansijskih izvještaja doprinosi pouzdanosti finansijskih izvještaja

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da po mišljenju ispitanika revizija doprinosi pouzdanosti finansijskih izvještaja, jer je 67% ispitanika odgovorilo je da jako doprinosi, 15% ispitanika odgovorilo je da malo doprinosi, 10% ispitanik odgovorilo je da ne znaju da li doprinosi, 7% ispitanika odgovorilo je da izuzetno jako doprinosi i 1% ispitanika odgovorilo je da nimalo ne doprinosi.

Grafikon 13. Doprinos revizija pouzdanosti finansijskih izvještaja

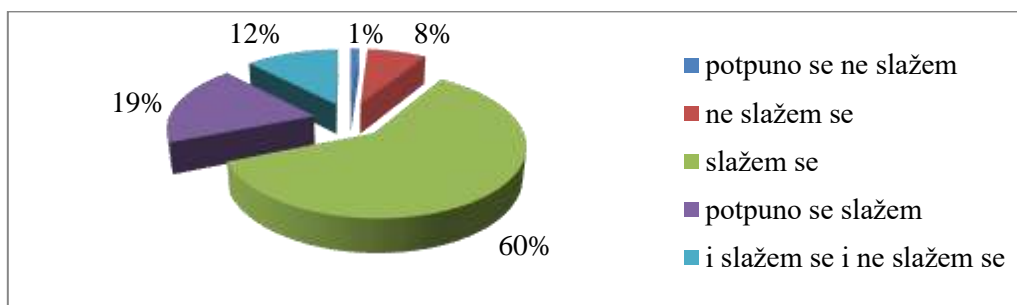

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Da li su revidirani finansijski izvještaji pouzdaniji od nerevidiranih finansijskih izvještaja

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da se ispitanici slaže s tvrdnjom da su revidirani finansijski izvještaji pouzdaniji od nerevidiranih finansijskih izvještaja, tako što 60% ispitanika slažu se s ovom tvrdnjom, 19% ispitanika se potpuno slaže s ovom tvrdnjom, 12% ispitanika i slažu se i ne slažu se s ovom tvrdnjom, 8% ispitanika ne slaže se s ovom tvrdnjom, dok 1% potpuno se ne slaže s ovom tvrdnjom.

Grafikon 14. Revidirani finansijski izvještaji pouzdaniji od nerevidiranih

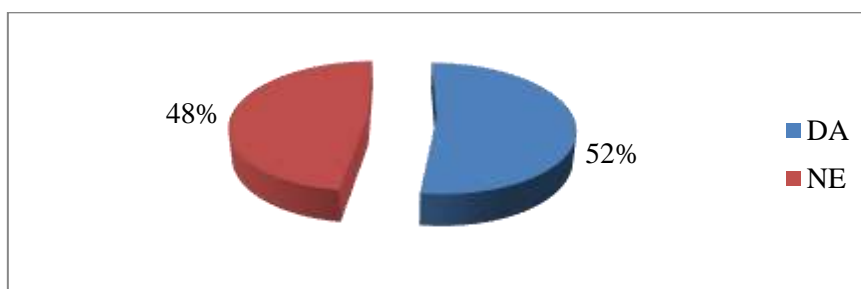

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

Pitanje: Smatrate li da je revizija finansijskih izvještaja jedan od ključnih pokazatelja poslovanja

Na osnovu odgovora na ovo pitanje možemo reći da 52% ispitanika smatra da revizija jest jedan od ključnih pokazatelja njihovog poslovanja, dok 48% ispitanika smatra da revizija nije jedan od ključnih pokazatelja njihovog poslovanja.

Grafikon 15. Revizija kao ključni pokazatelj poslovanja

Izvor: Izrada autora na osnovu empirijskog istraživanja

3. PRIJEDLOG MJERA ZA POVEĆANJE POUZDANOSTI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA PREDUZEĆA U FBiH

S obzirom da je revizija pouzdanosti finansijskih izvještaja veoma značajna u poslovanju privrednih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine postoje određene naznake problema u odnosu na povjerenje javnosti u neovisnost revizorskih mišljenja. S ciljem uklanjanja tih problema trebalo bi poduzeti određene mjera za poboljšanje rada revizijske profesije. Tokom anketiranja ispitanici su imali mogućnost navesti prijedloge mjera za koje smatraju da bi bile učinkovite za povećanje kvalitete i nezavisnosti rada revizije. Iako se većina predloženih mjera za povećanje učinkovitosti i pouzdanosti profesije primjenjuje u Federaciji Bosne i Hercegovine, ispitanici su ipak mišljenja da se upravo te mjere ako se ozbiljnije pristupi njihovom provođenju mogu uticati na vraćanje povjerenja u rad revizije, a time i na povećanje pouzdanosti finansijskog izvještavanja privrednih društava.

Neki od prijedloga mjera za povećanje pouzdanosti finansijskog izvještavanja preduzeća u FBiH, na osnovu revizije istih su:

- Učinkovitiji i kontinuirani nadzor nad kvalitetom rada društava za pružanje računovodstvenih i revizijskih usluga

- Nezavisan nadzor nad radom računovodstvenih i revizijskih društava i uvođenje adekvatnih sankcija za sankcionisanje zloupotrebe položaja i neetičnosti u radu
- Aktivnija edukacija menadžera o fer i korektnom finansijskom izveštavanju, s obzirom da veliki procenat menadžera nema dovoljno znanja vezano za posljedice nekorektnog izveštavanja
- Poštivanje etičkog kodeksa, standarda i zakonskih propisa kako pri evidentiranju poslovnih promjena, kreiranju finansijskih izvještaja, tako i revidiranju istih tih izvještaja
- Povećati nadzor i ograničiti kreativno ponašanje menadžera, računovođa, smanjiti zloupotrebu kreativnog računovodstva, odnosno adekvatno sankcionisati aktere manipulativnog računovodstva
- Uspostaviti nezavisnu eksternu reviziju koja neće biti pod uticajem kreatora finansijskih izvještaja, te pod bilo kojim drugim uticajem, (političkim, ekonomskim i dr.), odnosno osigurati odgovarajuću pravnu zaštitu od bilo kakvog uplitanja u nezavisnost rada revizije
- Uspostava funkcionalnih internih revizija, sankcionisati rukovodioce koji ne provode ovu zakonsku obavezu, te pojačati saradnju eksterne i interne revizije
- Transparentnost i obavezna javna objava finansijskih i revizijskih izvještaja, kako bi besplatno bili dostupni široj javnosti
- Uvesti forenzičku reviziju kao dodatnu revizorsku proceduru kojim će se povećati vjerovatnoća otkrivanja prevara, a prije svega finansijskih prevara u finansijskim izvještajima
- Obavezno definisanje pravila za naknade za revizorske usluge kako bi se osigurao kvalitet rada i spriječilo trgovanje revizijskim uslugama, odnosno kako cijena ne bi bila vodilja za odabir društva za reviziju, već kvalitet pružene usluge

ZAKLJUČAK

Revizija finansijskih izvještaja je danas neizostavan proces u samom poslovanju preduzeća, privrednih društava, poslovnih subjekata a odnosi se na ispitivanje i ocjenjivanje finansijskih izvještaja. Revizijom finansijskih izvještaja potvrđuje da prezentirani finansijski izvještaji realno i objektivno prikazuju finansijski položaj preduzeća i njegovo uspješno poslovanje. Reviziju obavlja nezavisno i stručno lice izvan preduzeća, prema utvrđenim pravilima sadržanim u revizijskim standardima i kodeksu profesionalne etike. Revizorski izvještaj o finansijskim izvještajima zasnovan je na objektivnim dokazima i dostavljen zainteresovanim korisnicima. Sam proces obavljanja revizije je jako složen proces pa se njegovoj realizaciji ne pristupa rutinski i površno, pristup reviziji se zasnivao na analizi specifičnih rizika i fokusiranju bitnih revizorskih područja, a kako bi se moglo dati revizorsko mišljenje, odnosno kako bi revizorski izvještaj sadržavao i mišljenje o samoj reviziji finansijski izvještaja. Informacije dobivene revizijom finansijskih izvještaja imaju veliku ulogu kod donošenja poslovnih odluka od strane internih i eksterni korisnika. Pouzdanost tih informacija podrazumijeva da se informacije u finansijskim izvještajima podudaraju sa stvarnim stanjem

sadržanim u tim izvještajima, a što se osigurava revizijom od strane neovisnog eksternog revizora.

Na osnovu rezultata provedenog empirijskog istraživanja i urađene analize dobijenih podataka, potvrđena je postavljena hipoteza rada koja glasi: „ Revizija finansijskih izvještaja ima ključnu ulogu u potvrdi fer i istinitosti finansijskih izvještaja, odnosno potvrdi da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, te da izvještaj eksternog revizora utiče na donošenje poslovnih odluka od strane internih i eksternih stakholdera“. Potvrda navedene hipoteze je činjenica da se veliki procenat ispitanika u svojim stavovima slaže za navedenom tvrdnjom .

Prema stavovima ispitanika dolazi se do zaključka da je potrebno raditi na poboljšanju kvalitete i kvanitete rada revizije finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kako bi mišljenje eksternih revizora o fer i korektnom finansijskom izvještavanju preduzeća bilo pouzdanije za donosioce poslovnih odluka.

LITERATURA

1. Božić, R. Kondić, N. (2012). Revizija finansijskih izvještaja. Vodić kroz praktičnu primjenu, Banja Luka
2. Glogić, E. Hasanbegović, E. Škandro, S. (2023). Forenzička revizija i finansijske prevare. Finra. Tuzla
3. Gulin, D. Tušek, B. Žager, L. (2004). Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Zagreb
4. Messeir, W, F.(1998). Revizija. Zagreb
5. Messeir, W, F. JR.(2000). Revizija. Revicon.Sarajevo
6. Soltani, B. (2009). Revizija. Zagreb
7. Škandro, S.(2020). Savremena revizija. Bugojno
8. Tušek, B. Žager, L.(2007). Revizija. Zagreb
9. Vidaković, S. (2007). Eksterna revizija finansijskih izvještaja. Novi Sad
10. Vujević, I.(2003). Revizija. Split
11. Vukoja, B. (2018). Korporativno izvještavanje, revizija i analiza. Grude
12. Žager, K. Mamić, I. Sever, S. Žager, L.(2008). Analiza finansijskih izvještaja. Masmedia. Zagreb